

11.

BÖLÜM

GÖZ

Menekşe ÜLGER¹

Göz, duyuşal reseptörler aracılığıyla görme duyusunu sağlayarak dış dünya ile bağlantımızı kuran bir organdır. Görme fonksiyonunu odaklanma, ışık yoğunluğuna uyum sağlama, ışığı elektriksel uyarıya çevirerek beynin algılamasını sağlama yolu ile gerçekleştirir. Göz yaklaşık 25 mm çapında olup, adipoz doku ile desteklenerek kemik orbita içine yerleşmiştir.

Dıştan içe doğru gözün tabakaları:

Fibröz tabaka (korneoskleral örtü); sklera ve korneadan,

Vasküler tabaka (uvea); koroid, siliyer cisim ve iristen,

Retina; duyuşal tabakadan meydana gelmektedir.

Fibröz tabaka ön tarafta transparan kornea ve opak skleradan oluşmaktadır. Kornea bu tabakanın altında birini kaplamaktadır. Kornea arkaya doğru sklera ile devamlılık gösterir. Sklera fibröz bağ dokusundan oluşmaktadır ve üzerine gözün hareketini sağlayan eksinirik kaslar tutunmaktadır.

Uvea esas olarak, retinanın beslenmesini sağlayan gözün arka 2/3 kısmını oluşturan koroidden oluşur. Vasküler tabaka pigmentli yapısı sayesinde gözün iç kısmını ışıktan korur ve ışığın yansımalarını azaltır. Uvea gözün ön kısmına geldiğinde kalınlaşarak siliyer cisim oluşur. Siliyer uzantılar, siliyer cisim-

¹ Uzman Doktor, Erciyes Üniversitesi, Tıp Fakültesi , Histoloji Embriyoloji AD, menekseulger@gmail.com

kapakları ekrin ter bezi başta olmak 4 tip bez içerir. Tarsal bezler (Meibomian bezleri) gözyaşı tabakasının yüzeyinde yağlı bir tabaka oluşturarak gözyaşı film tabakasının kurumasını geciktirir. Kirpiklerin sebace bezleri salgılarını kirpik diplerine boşaltırlar. Bakteriyel enfeksiyonuna arpacık (hordeum) denir. Ayrıca küçük ter bezleri olan kirpiklerin apokrin bezleri (Moll bezleri) ve bileşik seröz tübüloalveolar bezler olan aksesuar lakrimal (gözyaşı) bezleri (Wolfring ve Krause bezleri) mevcuttur.

Kirpikler

Göz kapaklarının en ön sınırında bulunup kısa, sert, eğimli kıllardır.

Gözyaşı salgısı

Gözyaşı büyük çoğunluğu lakrimal bezlerden az bir kısmı da aksesuar lakrimal bezlerden oluşan korneayı ıslattıktan sonra nazolakrimal kanala dökülen salgıdır. Lakrimal bez orbitanın üst lateral tarafında konjonktivanın hemen altında bulunur. Asinüslerde epitelyal hücrelerin altında bulunan myoepitelyal hücreler gözyaşının salıverilmesine yardımcı olur. Lakrimal bezden çıkan lakrimal kanallar lakrimal kesenin forniksine açılır. Gözyaşı gözün medyal köşesindeki küçük açıklığı olan lakrimal punktumlar aracılığıyla gözden drene olur. Alt ve üst kanaliküller birleşerek orta kanalikülü oluşturur ve orta kanalikül lakrimal keseye açılır. Bu kanaliküllerden sonra nazolakrimal kanala geçen gözyaşı, inferior konkanın altında nazal kaviteye açılır. Gözyaşı korneanın oksijenlenmesini ve beslenmesini sağlar ayrıca korneayı bakterilerden ve ultraviyole ışıklardan koruyan maddeler içermektedir.

Kaynaklar

1. Ganong WF. Rewiev of Medical Physiology. Seventh Edn. A Simon&Schuster Company. USA 1995; 133-53.
2. Kierszenbaum, A. L. (2006). Histoloji ve Hücre Biyolojisi. (Prof. Dr.Ramazan DEMİR, Çev. Ed.). Ankara: Palme Yayıncılık.
3. Mescher, A. L. (2015). Junqueira's Temel Histoloji. (Seyhun SOLAKLIOĞLU, Çev. Ed.). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.
4. Ross, M. H. & Pawlina, W. (2014). Histoloji Konu Anlatımı ve Atlas. (Barış BAYKAL, Çev. Ed.). Ankara: Palme Yayıncılık.